

OPGROEIEN IN VERBONDENHEID

educare

JAARGANG 33 • nr. 2/2015 • € 6,95

Thema:

In contact met de natuur

- Geef toeval de ruimte
- Een dolfijn als therapeut
- Zomer! Eindeloos lummelen...

praktische inspiratie voor bewuste ouders en opvoeders

EDUCARE

Wat betekent Educare?

Educare betekent 'opvoeden', om precies te zijn 'uitlokken tot ontwikkeling'. Omdat het Latijn is, spreekt je het uit zoals je het schrijft.

Wat is Educare?

Het tijdschrift Educare en de website www.educare.nl vormen samen een platform. De website bestaat uit drie onderdelen, waarop onder andere opvoedingstips, evenementen, filmpjes, blogs, groepen en boeken te vinden zijn.
• www.educare.nl/netwerk
• www.opvoedeninverband.nl
• www.opvoedingstboek.nl

Wat is de doelgroep?

Educare is bedoeld voor bewuste ouders en opvoeders die met passie voor opvoeden en liefde voor kinderen willen aan een duurzame samenleving. Educare is een verbindende schakel in dit netwerk van opvoeders.

Wie maken Educare?

Het tijdschrift en de website worden gemaakt door een aantal vaste medewerkers en freelance enthousiaste vrijwilligers, zoals auteurs, redacteurs en fotografen.

Wat is het doel van Educare?

Educare probeert antwoorden te vinden op deze vragen:

- Hoe creëren we een interculturele samenleving waarin kinderen zich deel van het geheel en medeschepers kunnen voelen?
- Hoe dragen we bij aan een gastvrije Aarde waar ieder kind voldoende gevoeld, beschermd en onderzaten wordt?

Wat is Stichting Universele Opvoeding?

Het tijdschrift en de website van Educare zijn onderdelen van Stichting Universele Opvoeding. Deze stichting is in 1982 opgericht. Het doel is het initiatief, steunen en verbinden van visies en praktijken die een bijdrage leveren aan het leven en leren in heelheid en verbondenheid.

Wat is onze visie op opvoeden?

Opvoeden is een levenslang dynamisch proces. Het beperkt zich niet tot het gezin, het kinderdagverblijf of het klaslokaal, het leven zelf is de leerschool.

Een kind opvoeden is een proces van zelfopvoeding en bewustwording. Als opvoeder ben je voorbeeld en antwoord voor het kind. Je scheidt een voorbeeld inzicht waarin het kind uitdrukking kan geven aan wat in de kern al aanwezig is.

*Weg met de meetlat,
geef toeval de ruimte,
vooral op school*

12

Bij rouw, verlies en trauma

16

*Op je buid en in
je yoghurt...*

23

*Butten is van
alles te doen!*

28

Het bos als schoollokaal

30

*Bijzonder project op Aruba
Met Chabelta en Micky*

32

*Eindeloze zomerdagen met
zon en schaduw*

34

*Als welk dier voel je je nu?
Ondeel-vrij*

40

*Krachtbronnen in de natuur
Met tips voor natuuropleiding*

VAN DE LEZER

‘We schrijven planeten als Jupiter, Mars en Venus met een hoofdletter. Maar de spelling mag als adviseer nog altijd een kleine ‘a’ voor ‘Aarde’. Nota bene onze prachtige eigen planeet wordt formeel nog met een kleine letter geschreven. (...) Ons doel is dat binnen drie jaar meer dan een miljoen mensen ‘Aarde’ met een hoofdletter schrijven. En dat de spelling vervolgens ook in de Dikke van Dale wordt gewijzigd. (...) Als het idee ook bij u in goede aarde valt, doe dan mee!’
Jan Juffermans, voormalig hoofdredacteur van De Kleine Aarde

UITSPRAAK VAN DE MAAND

‘Must we always teach our children with books? Let them look at the mountains and the stars up above. Let them look at the beauty of the waters and the trees and flowers on earth. They will begin to think, and to think is the beginning of a real education.’

David Polle

COLUMNS

10 Jeroen de Jong

18 Lucie Rijpstra

35 Jenk Stronks

EN VERDER

10 Leuke dingen

15 Spelen met geluiden van de natuur

18 Hap!

20 Nieuws en tips

36 Lezen en luisteren

39 Doe meer met dit boek

42 De waslijn: Wonen op het water!

44 Ontmoeting en inspiratie

KINDERWIJSHEID

Heidy Hartman geeft therapie met behulp van paarden en ezels. ‘Een meisje bij ons al wandelend tussen de dieren zegt: ‘Als ik hier ben dan heb ik geen wif nodig.’ En: ‘Bij de dieren voel ik me veilig en kan ik mezelf zijn. Ze kijken niet raar.’

Ik denk dat ik maar eens wat foto's ga opvangen om mijn mobiele op te laden. Kan ik gelijk wat windenergie door mijn hersens laat waaien. Voor je het weet groeit er spinragini!

Hoe blijft een zwaan droog?

Laatst zag ik een documentaire over Silicon Valley. Tot mijn verbazing bleken de eerste 'nerds' kinderen van hippie-ouders te zijn. Opgegroeid in communes met teksten als *make love, not war* zijn ze gaan knutselen aan onduidelijke dingen met veel enen en nullen. Terwijl hun generatiegenoten werden opgevoed met "Ga iets doen, maak je nuttig", bedachten zij hoe je met een computer snel al je vrienden kunt bereiken. Wie had ooit gedacht dat juist vanuit die hippiekinderen zoets als een internetrevolutie zou komen? Hun ouders al helemaal niet...

Inmiddels zijn we dertig jaar verder en kunnen we niet meer zonder internet. Grizeelig? Misschien, maar ook prachtig. We kunnen elkaars gedachten lezen, die toevoegen aan wat we zelf al dachten en zo op geweldige ideeën komen. Als je iets wilt realiseren kun je veel gemakkelijker dan ook de juiste mensen verzamelen. Natuurlijk is er ook een nadeel. Surfen op het web is zo fascinerend is dat je er gemakkelijk door opgeslokt wordt. Voor je het weet verdwaal je als Alice in Won-

derland. Je zit uren stil, beweegt je ogen amper, trekt af en toe een zakje open om je maag te vullen. Aan het eind van de dag ontdek je dat het prachtig fietsweer was. Dat je nodig naar de sportschool moet om iets aan je stijve spieren te doen. Maar ja, er is ook iets leuks op tv...

Het is wel ironisch dat onze kinderen, waarvan nog maar 5 procent direct contact met de natuur heeft, zal leven met technische snufjes die wetenschappers geleerd hebben van dezelfde natuur. Kennelijk zitten er bij die 5 procent nog een paar nieuwsgierige jongens en meisjes die tijd genoeg hebben om zich af te vragen hoe een zwaan droog blijft, een ijsbeer warm en een lotus leleblank. En als ze groot zijn bedenken hoe je dat kunt toepassen.

Misschien moeten we kinderen langdurig in een boom laten zitten. Kunnen ze nadenken over het oogsten van zon en wind. Of poeje laten baden. Zodat ze op het idee komen dat die almaar aanrollende golfjes ons ook wel eens zouden kunnen helpen met het opwekken van energie.

Gasten in dit nummer

Wendy Traa

Is oprichtster van De Open Plek: een uitgeverij van verhalen en materialen die inspireren en verbinden. Ook is ze kinderyoga-docent en leerkracht: "Ik geniet van het werk met kinderen en van het schrijven, uitdenken en maken van nieuwe verhalen en materialen die hun geluk en welzijn dienen."

Helma van de Rakt

Is kindervoeder en gaat iedere eerste woensdag van de maand met een groep kinderen op Bosavontuur! "Iedere keer is het een verrassing wat we tegen gaan komen... Maar iedere keer 'overleven' we het samen en gaan we uitdagingen aan! En soms zijn we zelfs op tijd terug..."

Gijs en Andrey de Rooij

Zijn oprichters van de Micky's Foundation, genoemd naar hun zoon die door een auto-ongeluk als baby ernstige hersenschade opliep en baat bleek te hebben bij dolfin-therapie. De stichting streeft ernaar elke drie maanden enkele gespecialiseerde therapeuten naar hun woonplaats Aruba te halen om met 15 kinderen te werken.

Dolfijnen: van nature therapeut

Een baby van vijf maanden. Een dronken automobilist. In één klap is de roze wolk verscheurd en belanden Audrey, Gips en Micky in een nachtmerrie. Een groot deel van Micky's brein is weg. Hij overleeft het, maar krijgt dan epileptische aanvallen. Om nog ernstiger schade te voorkomen wordt de verbinding tussen linker- en rechterhersenhelft doorgesneden. Hij is links ernstig verlamd aan arm, hand, been en voet en spasisch in zijn rechervoet. Hij kan niet praten, staan of lopen.

Audrey: "Veel meer dan zitten, liggen en met zijn rechterhand speelgoed manipuleren kon hij niet. Hij had een aandachts-spanne van 5-10 seconden. Hij kon zijn ogen niet focussen. Hij zag wel alles, maar we wisten niet hoe hij de visuele informatie verwerkte in zijn hersenen. Hij liet af en toe een blik van herkenning zien. Het was moeilijk om met hem te spelen. Hij kon weinig impulsen tegelijk aan, hij moest vaak even weg kijken om informatie te verwerken. Toen hij vier was kon hij in kniestand overtrend komen en met hulp met zijn orthopedische schoentjes recht op staan maar geen stapjes zetten. Maar één ding kon hij wel: zwemmen!"

Een stralende lach breekt door: het contact is gelegd!

Gips: "We wonen op Aruba, met veel zwembaden waar we altijd welkom zijn. Op Curaçao in het *Sea-Aquarium* wordt therapie met dolfijnen gegeven. Dat was al lange tijd een droom. We hoopten dat Micky zijn aandacht zou leren richten en wat langer zou leren vasthouden. Ook hoopten we dat de dolfijn op energetisch of telepathisch niveau een stimulerende invloed op zijn gedrag en zintuigen zou hebben. We wilden hem ook leren zich verder op te richten. Micky zal altijd volledig afhankelijk blijven van hulp, maar wij zagen dat met heel veel stimulans Micky zeker wel bereikbaar was. Als hij groter wordt en moeilijker hanteerbaar, is alles wat hij zelf kan winst en hoe minder hij scheefgroeit, hoe beter het is, voor hem én voor ons."

Audrey: "De eerste dagen moest Micky enorm wennen. Hij was overstuur door de vele prikkels, de dolfijn, dat hij niet zelfstandig mocht zwemmen (hij werd vastgehouden). Maar toen voltrok zich het wonder: aan het eind van de tweede dag, Micky lag in het water met de therapeut en had veel gehuld en naar de dolfijn geslagen, werd hij ineens rustig. Hij zocht nieuwsgierig naar waar Chabelita vandaan zou komen en wachtte ontspannen af tot ze dichterbij kwam om hem een ring aan te reiken."

De dolfijnentrainer Esther Kooijman: "Dolfijnen voelen haarfijn aan wat er nodig is. Chabelita was uit zichzelf heel voorzichtig met Micky; ze hield meer afstand maar kwam wel

zo dichtbij dat Micky haar zou kunnen aanraken. Maar op het moment dat Micky zich ontspande kwam ze opeens heel dichtbij, ze had gemerkt dat Micky meer ontspannen was en raakte Micky's gezicht nu met haar snuit om intens contact maken." Audrey: "Chabelita is een dolfijn van twee meter, en ze zwom heel rustig tot vlakbij Micky's gezicht. Toen raakte ze zijn wang aan, een kust Micky's blik, ondanks de moeite die hij heeft met visueel focussen, was lange tijd bij Chabelita... en hij begon te lachen. Dat was voor ons zo ontroerend... Vanaf dat moment was Micky enthousiast en nieuwsgierig bij Chabelita."

Gips: "Het was alsof naarmate de deur van Micky door hemzelf verder werd opengezet, Chabelita dat zag en daar gebruik van maakte. Chabelita en Micky reageerden vanaf dat moment op elkaar alsof de energie in het water rondom en tussen hen in vreedzaam in elkaar overvloedden."

Gips: "Wij hebben zelf ook met de dolfijnen gezwommen. Ik voelde het diep van binnen enorm ontroerend om zo dichtbij, zo'n nabijheid van emotionele intelligentie te ervaren. Oogcontact met ze was spannend maar ook gek genoeg erg vertrouwd. Toen iedereen al uit het water was, en de trucs die ze moesten doen voorbij waren, kwam er ineens een dolfijn naar me toe en stak haar hoofd boven water, vlak voor me. Ze keek me aan en raakte mijn gezicht aan en bleef even zo voor me... het is maar zelden dat je zo intens, zo irrationeel ontroert wordt, en je weet niet waarom... en dat is precies het wonderbaarlijk mooie ervan."

Micky's Foundation

Om kinderen zoals Micky te helpen heeft Gips de Rooij de Micky's Foundation opgericht. Hij streeft ernaar elke drie maanden enkele gespecialiseerde therapeuten naar Aruba te halen om met een 15 kinderen te werken.

Meer hierover op Facebook www.facebook.com/pages/Cerebral-Palsy-Aruba

Hallo, wij zijn...

Educare wordt door vele enthousiaste experts gedragen en gemaakt.

We stellen graag een paar vaste medewerkers aan je voor.

Alberthe Papma: "De natuur speelt een grote rol in mijn leven en werk. Opgegroeid als scharrelkind gun ik alle kinderen van nu ook zo'n jeugd! Daarom ben ik zo blij met dit speciale natuurnummer van Educare. Een van mijn motto's is 'Groen heeft zin en groen geeft zin.'"

Vanuit mijn bedrijf Zin in Groen adviseer en schrijf ik over duurzaamheid, de relatie tussen natuur en gezondheid en over groen opgroeien. Bovendien help ik als kindcoach en kinderyogadocent kinderen zich weer te verbinden aan – hun – natuur."

Yvonne Koops: "Ik heb een eigen tekstbureau: *Nonne schrijft*. Naast Educare werk ik onder meer voor de Krant van de Aarde. Ik schrijf over de dingen die ik leuk en belangrijk vind: kinderen, speelgoed, (buiten) spelen, natuur en nog veel meer. Met een echt buitenkind als jongste zoon Sky inspiratie genoeg! En als het ons in Nederland toch af en toe te benauwd wordt, trekken we voor wat rust en ruimte naar Scandinavië."

Marijke Sluiter: "Sinds ik op de tweede verdieping woon is natuur voor mij licht, lucht, wind en regen. 's Avonds voor de zon ondergaat moeten we even het terras op voor de zwermen spreeuwen, kauwen en kraaien. De duiven vliegen hun laatste rondjes. Tot slot het kleurenspeel van de zonsondergang en dan de stikte van de nacht..."

Vanuit mijn bedrijf EduQreation geef ik cursussen over aantak- en tekenspel voor leerkrachten, kindcoaches en therapeuten. Mijn boek *Aanraken, een levensbeoefing; tactiele contacten in school en kinderopvang* vind je op EduQreation.nl."

Arno Kerckdijk: is ons manasje-van-alles. Hij fotografeert, kalligrafeert, rijdt, klust en stouwt al bijna dertig jaar voor Educare. Als echt natuurmens ligt hij uren op zijn buik voor de sloot om een mooie foto van een klikker of een libel te maken. Wekenlang vroeg opstaan voor een perfecte zonsopgang? Hij gaat net zolang door tot het lukt!

Een andere kijk op geld

Hoe verhouden wij ons tot geld? Hoe leren kinderen de waarde van geld in een digitale wereld? Hoeveel hechten kinderen aan spullen en hoe leren zij afstand te doen en te delen?

Interview met Damaris Mathijssen

Economy transformers werken toe naar een economie en samenleving waar geld en arbeid weer in balans zijn met mens en natuur.

Interview

"Jouw geld heeft alles te maken met de echte verbinding met andere mensen, de echte verbinding met de natuur en de echte verbinding met jezelf." Aldus Matthijs Bierman, directeur van Triodos Bank. Met hem vroegen we ons hoe wij ons af hoe wij kinderen kunnen verbinden met wat geld werkelijk is.

ADVERTENTIE

bureau
Cambium
stimuleert duurzaamheid

Duurzame kado- en gebruiksartikelen

O.a.: Wakawakalight en LuminAID solar led lampen
Speelgoed van rubberhout en bamboe
Herbruikbare lunchverpakkingen
Maar ook bamboe vloeren en terrasdelen

www.bureaucambium.nl

COLOFON

Educare is een uitgave van
Stichting Universele Opvoeding
Woordleider Aad Strong
Pamfletmeester Hanneke Hanhart

Redactie

Hendrik Marsmanweg 16
4103 WS Culemborg
Tel 0345 52 38 77
Mail redactie@educare.nl
BWK: 41059473

Aan deze Educare werken mee

Hoofdredactie **Marjolke Smijter**
Blaadcoördinatie Yvonne Koop
Eindredactie Yvonne Koop, Ira Nijkamp
Blaadmanagement Ira Nijkamp, Frans de Sleur
Marketing JungleMap Marketing & Publishing
Vergeving FZZ ondernemers in marketing & communicatie
Webredactie Yvonne Koop, Ira Nijkamp
Webbeheer Dennis van Laarwen

Teksten Florance Dieru, Jorren de Jong, Yvonne Koop, Irene Muller-Schoot, Albartha Popma, Lucia Rijpsma, Marjolke Smijter, Jank Stronks, Wendy Traa, Marjolke de Volk

Beelden Angelique Beter, Erica Jansse, Arno Kerkdijk, Yvonne Koop, Admar Kwant, Albartha Popma, Hidra van de Rakt, Gijs de Rooij, Shutterstock.com, Paul Spielings, Inke Struik, Wendy Traa, Blank Venema, Amy de Waak, Marjan Walraven

Coverfoto Yvonne Koop

Al en niemand's gegevens
Abonnement 5 nummers

Kan bij elk gewenst nummer ingaan.

Kosten

Abonnement € 29,50 in Nederland
€ 35,50 binnen Europa
€ 42,50 buiten Europa

Educare abonneeservice

Postbus 105
2400 AC Alphen aan den Rijn
Tel 0172 47 60 85
Fax 0172 65 330 7
Mail Educare@spabonneeservice.nl

Advertentie-aanpak

Vivumedia
Djoko Garding
dgarding@vivumedia.nl
0353 693 31 92

Solrijtes

Frans de Sleur
idsleam@wvs.nl
0575 55 65 91

Webstias

www.educare.nl
www.educare.nl/netwerk
www.opvoedingsbank.nl
www.opgevoeleninverband.nl

Oversname van artikelen is toegestaan na schriftelijke toestemming van de redactie.

ISSN 0921-2426

Educare is gedrukt op ecologisch verantwoord papier vervaardigd van FSC-certificaat.